

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/743
Toplantı Tarihi/Sayısı : 14.9.2023/36
Karar Numarası : 2023/696
Başvuran : S.R.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın fiziki şiddet ve hakarete uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Soy ismini bilmediği ... lakaplı bir infaz koruma memurunun farklı tarihlerde kendisine hakaret ve fiziki şiddette bulunduğunu,

b. Söz konusu şahsın 17/12/2021 tarihinde koğuşuna gelerek kendisine hakaret edip, koğuş yatakhaneğinde kendisine fiziki şiddet uyguladığını,

c. 6/4/2021 tarihinde ise koğuş arkadaşlarının yanında ve koridorda onur kırıcı ifadelerle maruz kaldığını iddia etmiştir.

3. Diyarbakır 3 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın dilekçesinde belirttiği hususlarla ilgili olarak Kurumun iki farklı soruşturma yaptığını, soruşturma kapsamında bazı mahpusların ve personelin ifadelerini aldığını, kamera kayıtlarının izlendiğini, araştırmaların sonucunda başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığını,

b. Başvuru dilekçesinde 17/12/2021 tarihinde yaşandığı iddia edilen olayla ilgili olarak; 17/12/2021 tarihinde infaz bürosunda görevli memur tarafından başvuranın koğuşuna gidilip kendisine evrak tebliği yapıldığını, bu esnada başvuranın görevli memura hitaben "*Ben senin eniştenim bana enişte diyeceksin.*" dediğini bunun üzerine görevli personelin, hükümlünün ne demeye çalıştığını anlamayarak tekrar sorması üzerine başvuranın "*Ben anan tarafından eniştenim, sen nasılıni boşver bundan sonra enişte diyeceksin bana.*" dediğini, durumun görevli memur tarafından baş memura bildirildiğini, daha sonra başvuranın infaz koruma odasına alınarak baş memur tarafından kendisine görevli memurlar ile lakayt ve gereksiz muhabbetlere girmemesi gerektiği hakkında gerekli telkin ve uyarıların yapıldığını, başvuranın koğuşundaki bazı mahpusların başvuranın davranışlarından rahatsız olduklarını belirtmeleri üzerine güvenliğin sağlanması ve olası bir olumsuz duruma mahal vermemek için başvuranın koğuşunun değiştirildiğini,

c. Başvuranın 6/4/2022 tarihindeki iddiasıyla ilgili olarak; 6/4/2022 gece saatlerinde başvuranın uyarı butonuna basması üzerine nöbetçi memurların koğuşa gidip koğuş mazgalını açtığını, başvuranın çamaşır suyu

istememesi üzerine görevli memurun Kurum İdaresinin intihar vakalarına yönelik almış olduğu tedbir gereğince saat geç olduğu için çamaşır suyu veremeyeceğini belirtmesiyle başvuranın memurla tartışıp elinde içi çay dolu bardağı mazgaldan görevli memura atmaya yöneldiği, ancak diğer mahpusların müdahale etmesiyle çayın etrafa döküldüğü ardından başvuranın kapıya vurmaya başlaması üzerine infaz ve koruma memurlarının gerekli önlemleri alarak koğuşa girdiği ve başvuranı alıp geçici koğuşa koyduklarını ifade etmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve kendisinden yazılı görüşü talep edilmiş, ancak başvuran herhangi bir görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Karar türleri” başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: “Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Başvuranın iddiaları, farklı tarihlerde bir infaz koruma memurunun hakaret ve fiziki şiddetine maruz kaldığına ilişkindir.

11. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Belçika, B. No: 23380/09, 28.09.2015, § 86). Ayrıca muamelenin ardındaki saik ve amaç dikkate alınmalıdır. Muamelenin heyecanın yükseldiği ve duygu yoğunluğunun

olduğu bir anda meydana gelip gelmediği de göz önünde bulundurulmalıdır (AYM, *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17.07.2014, para. 80, 81).

12. AİHS'in 3'üncü maddesi, terörle mücadele ve organize suç gibi en zor durumlarda dahi, ilgili şahsın tutumunu dikkate almaksızın, işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin suretle yasaklamaktadır. Kötü muamelenin 3'üncü madde kapsamında işkence olarak değerlendirilebilmesi için asgari şiddet düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu asgari düzey, özü itibarıyla göreceli olup, olayın tüm koşullarının değerlendirilmesiyle, yani muamelenin uygulandığı süre, fiziksel ve ruhsal etkileri gibi etkenlere bağlı olarak belirlenir.

13. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini de belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, para. 45). Başvurucunun kötü muamele gördüğüne ilişkin anlatımları soyut iddiaları değil, somut fiillerin tasvirini içermelidir.

14. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Mahkeme, "makul şüphe bulunmaması" ya da "bütün makul kuşkunun ötesinde" şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18.01.1978, para. 161).

15. AİHM, işkence ve kötü muamelenin yapıp yapılmadığının tespiti için en önemli delil olan sağlık raporlarının, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) tarafından tavsiye edilen standartlarda ve İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık dışı ve Aşağılayıcı Muamele ve Cezaların Etkili Bir Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesine İlişkin Kılavuzda (İstanbul Protokolü) yer alan ilkelere uygun verilmiş olmasını aramaktadır. Mahkeme'ye göre, bu belgelerdeki standartların ve ilkelerin altında kalan bir sağlık raporunda başvurucunun vücudunda yara bere izleri bulunmadığı söyleniyorsa, böyle bir sağlık raporuna başvurucunun kötü muamele gördüğünü veya görmediğini kanıtlayıcı bir belge olarak dayanılmaz; başvurucunun iddialarını destekleyen başka bir delil de bulunmaması halinde, kötü muamele kanıtlanmış olmaz (AİHM, *Ballıktaş v. Türkiye*, B. No: 7070/03, 20.01.2010, §§ 29,30).

16. Ayrıca, başvurucunun kendisine yapıldığını iddia ettiği kötü muamele fiilleri ile sunduğu deliller uyumlu olmalıdır. AİHM'de görülen *Çelik v. Türkiye* davasında başvurucu gittiği karakolda birkaç kez yüzüne ve karnına vurulduğunu iddia etmiş, sunduğu raporda göz çukurlarında, boynunda ve sağ omzunda acı hissettiği belirtilmiştir. AİHM'e göre başvurucu bu iddialarını kanıtlayan kesin ve ikna edici delil sunamamıştır; çünkü başvurucunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamelenin aynı gün kendisini muayene eden hekim tarafından görülebilecek belirgin izler bırakmış olması gerekmektedir (AİHM, *Çelik v. Türkiye*, B. No: 39324/02, 20.04.2009, para. 33). Başvurucunun iddia ettiği şekilde bir kötü muamele, kendisini birkaç gün sonra muayene eden doktorun gözlemleyebileceği şekilde izler bırakmadığından ve başvurucu gördüğünü iddia ettiği muameleleri yansıtmayan rapora da itiraz etmemiş olduğundan, Mahkeme başvurucuların gördüklerini iddia ettikleri muamelelerin gerçekliğinden kuşkuya düşmüştür (AİHM, *Gök ve Güler v. Türkiye*, B. No: 60579/00, 08.04.2008, para. 36). Dolayısıyla AİHM içtihatlarından anlaşıldığı üzere kötü muamele iddiaları ayrıntılı ve tutarlı, sunulan deliller kanıtlayıcı ağırlığa sahip olmalıdır.

17. Başvuran infaz koruma memurlarının 17/12/2021 tarihinde koğuşuna gelerek kendisine hakaret edip, koğuş yatahanesinde kendisine fiziki şiddet uyguladığını iddia etmiştir.

18. Başvuranın iddiaları ile ilgili yapılan incelemede; muhatap kurumun, başvuranın 17/12/2021 tarihinde yaşadığını iddia ettiği olayla ilgili olarak bir disiplin soruşturması gerçekleştirdiği; soruşturma kapsamında başvuranın, başvuranla aynı koğuşta kalan kişilerin ve olayla ilgisi olduğu düşünülen personelin ifadelerinin

alındığı, görüntü izleme tutanaklarının incelendiği ve soruşturma kapsamında başvuran hakkında ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği tespit edilmiştir. Başvuran söz konusu soruşturma kapsamında verdiği ifade de; olay sırasında görevli memurun koğuştaki tebliğ yaptığı esnada, kendisini birine benzeterek “*ben senin eniştenim*” dediğini, memurun Kulp ilçesinden olduğunu kendi eşinin de bu ilçeli olduğu için böyle bir ifade kullandığını, bu sözleri sarf ederken bir art niyetinin bulunmadığını belirtmiştir. Koğuştaki mahpuslardan bazıları da verdikleri ifadede başvuranla görevli arasında konuşmaları tam olarak duymadıklarını diğer bazı mahpuslar da başvuranın görevli memura “*ben senin eniştenim*” dediğini, ve başvuranla görevli memur arasında tartışma yaşandığını, bunun üzerine bir süre sonra koğuştaki Başmemurun geldiğini ve başvuranı koğuştan çıkarıp götürdüklerini ifade etmişlerdir. Kamera izleme tutanağında ise görevli memurun saat 15:18'de koğuştaki mahpusların arasında başvuranla ve görevli personel arasında bir konuşmanın olduğu, görevli personelin başvurana evrak verdiği, saat 15:29'da başvuranın oda kapısına vurduğu, kapıya gelen personellerin başvuranı odadan çıkararak Başmemur odasına götürdüğü, Başmemur odasından çıkarılan başvuranın saat 15:34'te tekrar odasına geri götürülerek odadaki eşyalarını toparlayıp ... no'lu odaya götürüldüğü kayıt altına alınmıştır.

19. Başvuranın ve koğuştaki diğer mahpusların ifadeleri ile kamera izleme tutanağı birlikte değerlendirildiğinde 17/12/2021 tarihinde başvuran ile görevli memur arasında bir tartışma yaşandığı ancak yaşanan tartışmadan sonra başvuranın başvuru dilekçesinde iddia ettiği üzere koğuştaki yatakhaneye çıkarılıp dövülmesi gibi bir durumunun söz konusu olmadığı olay sırasında başvuranın yatakhaneye değil koğuştan dışarı çıkarıldığı ayrıca başvuran ve görgü tanıklarının ifadelerine göre olayın başvuranın görevli memura yönelik kullandığı “*ben senin eniştenim*” ifadesinden dolayı başladığı, tartışma sırasında başvurana yönelik bir hakaretin yapıldığını gösteren bir ifadeye rastlanmadığı tespit edilmiştir.

20. Başvuranın diğer bir iddiası da 6/4/2021 tarihinde görevli personeller tarafından koğuştaki arkadaşlarının yanında ve koridorda onur kırıcı ifadelerle maruz kaldığı hususudur.

21. Başvuranın söz konusu iddiasıyla ilgili yapılan incelemede; muhatap kurumun konuya ilişkin olarak bir disiplin soruşturması başlattığı ve 30/12/2022 tarihinde düzenlenen soruşturma raporunda, başvuranın, başvuranla aynı koğuştaki kalan mahpuslar ile olayla ilgisi olduğu düşünülen personelin ifadelerinin alındığı, olayın gerçekleştiği tarihe ilişkin görüntü izleme tutanaklarının incelendiği ve soruşturma kapsamında başvuran hakkında üç ay bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası verildiği tespit edilmiştir. Başvuran söz konusu soruşturma kapsamında verdiği ifade de; 06/04/2022 tarihinde saat 23:15 sıralarında koğuştaki mahpusların bulunduğu çamaşır suyunu istemek için butona bastığını, gelen personelin “*bu saatte çamaşır suyunu istenir butona mı basılır*” diyerek mazgalı hızlıca yüzüne kapatıp kendisine hakaret ettiğini, bunun üzerine kapıya vurduğunu ve tekrar aynı personelin gelip kendisine hakaret ettiğini, daha sonra aralarında baş memur ve infaz koruma memurlarının da olduğu bir grup personelin koğuştaki mahpusların geldiğini, panik atak hastası olduğu için o sırada diğer mahpusların kendisini sandalyeye oturturken elindeki çay bardağını yere düşürdüğünü dolayısıyla personele bardak fırlatma gibi bir durumun söz konusu olmadığını, daha sonra Başmemurun kendisini maltaya çıkarıp hakaret ettiğini ve geçici koğuştaki mahpusların bulunduğu mahpusluklarına alındığını belirtmiştir.

22. Başvuranın koğuştaki mahpusların verdikleri ifadelerde ise, olay günü iftardan sonra başvuranın gece saatlerine doğru elbiselerini yıkamak için görevli memurdan çamaşır suyu istediğini, görevli memurun da çamaşır suyunu vermemesi üzerine başvuranla görevli memur arasında bir tartışma çıktığını, daha sonra Başmemur ile birlikte bir grup görevli memurun koğuştaki mahpusların gelip başvuranı koğuştan aldığını ve koridora çıkardığını, akabinde de başvuranın eşyalarını istediklerini belirtmişlerdir.

23. Olay üzerine düzenlenen görüntü izleme tutanağında ise; saat 23:09'da başvuranın acil çağrı butonuna basması üzerine ... ve ... sicil numaralı personelin koğuştaki mahpusluklarına geldiği ve personellerin başvuranla

mazgaldan konuştuktan sonra kapı önünden ayrıldığı, personellerin kapı önünden ayrıldıktan sonra da başvuranın tekrar acil çağrı butonuna bastığı ve kapıya vurduğu, bunun üzerine ... ve ... sicil numaralı personelin tekrar oda kapısı önüne gelip kapı mazgalından hükümlüyle konuştuğu, konuşma esnasında hükümlünün personele karşı elini kaldırarak ve parmak sallayarak konuştuğu, odada bulunan mahpusların başvuruları tutmaya çalışırken başvuranın içinde çay dolu olan cam bardağı alarak personele atmak istediği, odada bulunan mahpusların başvurularına engel olup sakinleştirmeye çalıştığı, 23:20'de vardiya sorumlusu Başmemur ile ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... ve ... sicil numaralı personelin koğuşa girip başvuruları koridora çıkarttığı ve personelin odada bulunan mahpuslarla konuşmaya devam ettiği, saat 23:27'de personelin odadan ayrıldığı ve başvurularına herhangi bir fiziksel müdahalede bulunmadan başvuruları geçici-2 no'lu odaya götürdükleri kayıt altına alınmıştır.

24. Başvuranın ve koğuştaki diğer mahpusların ifadeleri ile kamera izleme tutanağı birlikte değerlendirildiğinde 6/4/2022 tarihinde başvuran ile görevli memur arasında bir tartışma yaşandığı, özellikle de olaya şahit olan koğuştaki diğer mahpusların ifadeleri dikkate alındığında olay sırasında ve sonrasında başvuranın dilekçesinde iddia ettiği üzere kendisine yönelik herhangi bir sözlü hakaretin söz konusu olmadığı ve olayın karşılıklı tartışma şeklinde cereyan ettiği kanısına varılmıştır. Yapılan incelemede, başvuranın şikayetlerine konu temel olay ve olguların; maddi olay ve olguları örtüşmediği, başvuranın iddialarının açıkça bir dayanaktan yoksun olduğu, bu kapsamda ilgili iddiaların ispatına elverişli bir delilin bulunmadığından, söz konusu iddiaların incelenilme şartını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye